

POSTANOWIENIE

10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 10 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w M.
przeciwko Gminie Miasta Z.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Gminy Miasta Z.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 29 sierpnia 2022 r., V AGa 8/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Gminy Miasta Z. na rzecz B. spółki akcyjnej w M. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanej do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację pozwanej od wyroku z 4 listopada 2020 r. Sądu Okręgowego w Gliwicach.

Od wyroku Sądu drugiej instancji pozwana wniosła skargę kasacyjną wskazując na występowanie w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych, czy wierzyciel upadłego zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o potrąceniu

w terminie określonym w art. 96 Prawo upadłościowe w sytuacji, gdy przysługująca mu wierzytelność nie istniała i nie była wymagalna w dacie zgłoszenia wierzytelności do masy upadłości, czy w takim przypadku zamawiający jako solidarnie odpowiedzialny za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcom musi złożyć oświadczenie o potrąceniu, nawet gdy stał się dłużnikiem upadłego po ogłoszeniu upadłości oraz czy wiedza wykonawcy robót budowlanych o wypłacie przez zamawiającego, jako solidarnie odpowiedzialnego za zapłatę, wynagrodzeń bezpośrednio na rzecz podwykonawców zwalnia zamawiającego ze złożenia oświadczenia o potrąceniu wzajemnych wierzytelności wykonawcy i zamawiającego w formie pisemnej, czy poinformowanie przez zamawiającego wykonawcy o zapłacie wynagrodzeń bezpośrednio na rzecz podwykonawców i dokonanie potrącenia za pomocą czynności konkludentnych spełnia przesłanki potrącenia z art. 499 k.c.?

Ponadto skarżąca wskazała na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom,

sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. m.in. postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15). Co więcej, przedstawione istotne zagadnienie nie może być pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem konkretnej sprawy i polemiką ze stanowiskiem Sądów *meriti*, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa.

Zagadnienia przedstawione przez skarżącą były już przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, który wskazał m.in. że nie jest skuteczne powołanie się na potrącenie wierzytelności w procesie wytoczonym przez syndyka wierzycielowi upadłościowemu, który nie zgłosił potrącenia wraz ze zgłoszeniem wierzytelności do masy upadłości, nawet wówczas gdy wierzyciel ten nie miał świadomości, że w dacie ogłoszenia upadłości był dłużnikiem upadłego (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2000 r., I CKN 398/98; wyrok z 29 kwietnia 2005 r., III PK 1/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 371; uchwał z 23 stycznia 2007 r., III CZP 125/06, OSNC 2007, nr 11, poz. 162; wyrok z 10 marca 2011 r., V CSK 311/10, OSNC-ZD 2011, nr 3, poz. 65; wyrok z 8 grudnia 2005 r., II CK 295/05; wyrok z 17 stycznia 2007 r., II CSK 315/06; wyrok z 22 października 2015 r., IV

CSK 749/14; wyrok z 5 lutego 2016 r., IV CSK 352/15; wyrok z 29 maja 2019 r., III CSK 170/17; wyrok z dnia 14 stycznia 2021 r., I CSKP 10/21, OSNC 2022, nr 1, poz. 4).

Natomiast powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarżąca co prawda powołała się na tę przesłankę, jednakże nie przedstawiła rozbieżności występujących w orzecznictwie. Ograniczyła się jedynie do stwierdzenia, że nie znajduje w orzecznictwie jednolitego stanowiska w zakresie formy potrącenia.

Na marginesie można zauważyć, że Sąd Najwyższy wskazał, iż oświadczenie o potrąceniu wierzytelności nie może zostać złożone w sposób dorozumiany (wyrok z dnia 29 października 1999 r., I CKN 170/98).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 i 3 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

M.M.

[ms]

